

TLAČOVÁ SPRÁVA

Kostoly regiónu Gemer a Malohont sa stretli s ďalšími lokalitami so Značkou Európske dedičstvo z krajín V4. Cieľ workshopu bol výmena skúseností medzi týmito lokalitami. Workshop je jednou z aktivít projektu, ktorý podporil Medzinárodný Vyšehradský Fond.

Banská Bystrica, 2. 11. 2023

O prostriedky z grantovej schémy Medzinárodného Vyšehradského Fondu sa uchádzala Rozvojová agentúra Banskobystrického samosprávneho kraja s cieľom získať zdroje na realizáciu aktivít naplánovaných v nominačnom projekte, na základe ktorého získalo 12 kostolov v regióne Gemer a Malohont ako súhrnná lokalita Značku Európske dedičstvo /European Heritage Label/ EHL/.

„Našou motiváciou o uchádzanie sa o značku EHL boli dve skutočnosti. V prvom rade fakt, že tento región bol v minulosti takzvaným železným srdcom Uhorska, vďaka baníctvu tu dochádzalo k bohatým výmenám skúseností, zručností, k obchodným vzťahom a výmene kultúry a umenia s ostatnými krajinami Európy a dokonca aj mimo kontinentu“ uviedla Janka Pálková z Rozvojovej agentúry Banskobystrického samosprávneho kraja. Ďalej doplnila: *„druhou motiváciou je aktuálny stav týchto kedysi veľmi bohatých a kultúrnych regiónov. Skutočnosť je taká, že tieto regióny sú klasifikované ako najmenej rozvinuté regióny kraja a aj Slovenska, v súčasnosti ich charakterizuje napríklad vážny jav ako vyludňovanie, ktoré súvisí s nedostatkom pracovných príležitostí. My v tomto kúte nášho kraja vidíme obrovskú príležitosť pre rozvoj cestovného ruchu, pretože stále tu sú stopy minulej slávy regiónu či už v podobe technických pamiatok alebo práve v kostoloch, ktoré skrývajú v niektorých prípadoch až 700 ročné fresky a to zachované v nevídanom rozsahu.“*

Jednou z aktivít naplánovaných v nominačnom projekte je digitalizácia kostolov a ich fresiek a nasledovná prezentácia v online prostredí. Značka EHL je vec prestíže, na plánované aktivity je však potrebné hľadať finančné zdroje, preto sa Rozvojová agentúra Banskobystrického samosprávneho kraja uchádzala o prostriedky z grantovej schémy Medzinárodného Vyšehradského Fondu. V tejto schéme je podmienkou mať v projekte partnerov z minimálne dvoch ďalších krajín V4. Rozvojová agentúra BBSK preto oslovila Muzeum umění v Olomouci a komplex Synagógy na Dohány ulici v Budapešti. Obe lokality sú držiteľom značky European Heritage Label už niekoľko rokov. Projekt s názvom Fresky Gemera a Malohontu bol Medzinárodným Vyšehradským Fondom schválený v roku 2022. Od tej doby prebiehala digitalizácia kostolov a ich fresiek. Výstupom bude online prezentácia, ktorá spojí niekoľko typov dátových vstupov s cieľom atraktívne predstaviť kostoly verejnosti.

Workshop s cieľom výmeny skúseností medzi partnermi projektu sa konal v Goldmark Hall, ktorá je súčasťou komplexu Synagógy na Dohány ulici v Budapešti. Zúčastnili sa ho zástupcovia troch lokalít so značkou Európske dedičstvo, národní koordinátori tejto značky z Pamiatkových úradov a medzinárodný presah podujatia podporila aj účasť zástupcov novovzniknutého koordináčného orgánu: European Heritage Label Bureau. Janka Miháliková, farárka evanjelickej cirkvi augburského vyznania z Rimavského Brezova a zároveň predstaviteľka subjektu, ktorý podal v minulosti nominačný projekt o značku EHL, počas svojej prezentácie na workshope povedala: „*veľmi sa tešíme, že sme boli úspešní a Značku Európske dedičstvo sme získali. Je to pre nás veľká príležitosť, ale aj záväzok nestáť na mieste, ale napredovať. Tento workshop nám umožnil stretnúť sa s ďalšími držiteľmi značky a vymeniť si skúsenosti ale najmä, vzájomne sa inšpirovať.*“

V Európe sa v súčasnosti nachádza 60 lokalít so Značkou Európske dedičstvo. Táto značka sa udeľuje od roku 2011 lokalitám, ale aj udalostiam a dokonca aj nehmotnému dedičstvu, ktoré nejakým spôsobom buď reflektujú spoločné hodnoty Európskej únie, alebo zohrali úlohu pri formovaní Európy do súčasnej podoby. Značka je pod oficiálnou záštitou Európskej komisie a práve tá v tomto roku zriadila koordináčny orgán, European Heritage Label Bureau, ktorý má byť podporou pre držiteľov značky, má vykonávať spoločné aktivity s cieľom šírenia povedomia o Značke Európske dedičstvo a v neposlednom rade s cieľom sieťovania lokalít so Značkou Európske dedičstvo. Vincent Curie, predstaviteľ European Heritage Label Bureau počas workshopu uviedol: „*veľmi sa teším, keď vidím, že iniciatíva sieťovať sa a spolupracovať prišla priamo od lokalít ocenených Značkou Európske dedičstvo. Platformu pre workshop poskytol projekt, ktorý realizuje lokalita na Slovensku spolu s partnermi v Česku a Maďarsku. Už počas workshopu prichádzali návrhy, ako*

ďalej rozvíjať spoluprácu najmä s cieľom vzájomnej prezentácie týchto lokalít v susedných krajinách. Verím, že my, EHL Bureau, budeme nápomocní pri networkovaní a spoločnej práci, ktorá bude spájať lokality so značkou naprieč celým kontinentom“ Ako doplnila Zuzana Jóbová, koordinátor projektu Fresky Gemera a Malohontu, „rast návštevnosti a budovanie povedomia o unikátnych kostoloch v regióne Gemer a Malohont sú jedným z cieľov nášho projektu. Okrem online platformy, na ktorej pracujeme, sú aj stretnutia v zahraničí či už s odbornou verejnosťou, ako tomu bolo v tomto prípade, alebo s laickou verejnosťou prostriedkom, ako cieľ pomaly dosahovať.“

Pozitívny postoj k spolupráci medzi lokalitami vyjadrila aj Zsuzsanna Toronyi, riaditeľka Maďarského židovského múzea a archívu, ktorá bola hositeľkou workshopu. Podľa jej slov: „workshop poskytol skvelý priestor na predstavenie prítomných lokalít so značkou EHL a zdieľanie vízií ako lokalít tak predstaviteľov a koordinátorov značky EHL. My sa tešíme aj z toho, že druhou časťou workshopu bola exkurzia po židovskej štvrti Budapešti vrátane návštevy synagóg na Dohány a Rumbach ulici. Ocenili sme možnosť zobrať partnerov priamo do ulíc a ukázať im jedinečné miesto so Značkou Európske dedičstvo aj inak ako cez fotky v prezentácii.“

Miroslav Kindl, predstaviteľ ďalšej partnerskej lokality so značkou EHL, Muzea umění v Olomouci zase ocenil priestor pre prezentáciu prístupov k digitalizácii kultúrneho dedičstva. Ako uviedol: „slovenské kostoly s unikátnymi freskami sa rozhodli pre moderný spôsob prezentácie kultúrneho dedičstva. My v Olomouci digitalizujeme naše kultúrne dedičstvo už niekoľko rokov, dáta využívame napríklad na vytváranie atraktívnych prezentácií, ktoré zaujmú aj detských divákov. Práve to vnímam ako dôležité – budovať vzťah ku kultúrnemu dedičstvu v ľudoch od útleho veku. Myslím, že na workshope sme sa vzájomne inšpirovali aj v tejto téme a verím, že naša spolupráca bude aj naďalej pokračovať.“